Anti-pestprotocol

Opgesteld: 07-04-2025
Besproken: 17-04-2025
Vastgesteld: 17-04-2025
Geëvalueerd:

Handreiking Anti-Pestprotocol De Elout

Onze school wil een veilige omgeving voor leerlingen zijn. Daar hoort pesten niet bij. Wij doen er dan ook alles aan om pesten tegen te gaan, samen met ouder(s)/verzorger(s) en leerlingen. Als medewerkers pestgedrag signaleren maken zij hier werk van.

In dit protocol staat wat wij als school doen om pesten te voorkomen en hoe wij pesten aanpakken. Wij beschrijven de volgende onderwerpen:

- Onze kijk op pesten.
- Wat is pesten?
- Signalen van pestgedrag op school.
- Rollen bij pesten.
- Preventie op school: Kwink.
- Aandachtspunten.
- Adviezen aan ouder(s)/verzorger(s).
- Signalen van pestgedrag thuis.
- Stappenplan bij pesten op De Elout.

Onze kijk op pesten

De Elout is een veilige school, waar leerlingen graag naartoe gaan. Wij werken samen aan een positieve sfeer, waarin leerlingen zich volop kunnen ontwikkelen en tot bloei kunnen komen. Vertrouwen in wat de leerling kan is daarbij de basis.

De uitgangspunten van dit pestprotocol zijn daarom:

- Leerkrachten in staat stellen pestgedrag te herkennen en te signaleren.
- Een plan van aanpak bieden.
- Het voorkomen van pestgedrag.
- Het tijdig signaleren van pestgedrag.
- Het bespreekbaar maken en aanpakken van pestgedrag.
- Het bevorderen van samenwerking tussen ouder(s)/verzorger(s) en school om pestgedrag te voorkomen of om te buigen.

Veiligheid en geborgenheid zijn essentiële voorwaarden om te kunnen leren en ontwikkelen. De school werkt daarom aan een veilige schoolomgeving. Wij willen pestgedrag voorkomen. Daarom bespreken wij het onderwerp pesten met de leerlingen en stellen samen met hen regels vast.
Leerkrachten moeten in staat zijn om pesten te signaleren (samen met de ouder(s)/verzorger(s)) en een duidelijk standpunt innemen.
Alleen als er sprake is van een goede samenwerking tussen ouder(s)/verzorger(s), medewerkers en leerlingen kunnen wij pestgedrag succesvol aanpakken.

Wanneer is het pesten en wanneer is het plagen?

Wij spreken van pestgedrag als een leerling regelmatig psychisch en/of fysiek wordt bedreigd, geïsoleerd en geïntimideerd. Pesten is een vorm van geweld en erg bedreigend. Het slachtoffer kan hierdoor ernstige schade oplopen. Bij pesten is het ene kind sterker en het andere kind zwakker. Het kunnen ook meerdere leerlingen tegen één zijn. Het is steeds hetzelfde kind dat wint en hetzelfde kind dat verliest. Vaak gebeurt het pesten niet één keer, maar is het gepeste kind steeds weer de dupe. Soms is een enkele heftige gebeurtenis ook al pesten. De pester heeft geen positieve bedoelingen; wil pijn doen, vernielen of kwetsen. Het gepeste kind voelt zich eenzaam en verdrietig, is onzeker en bang.

Pesten is niet hetzelfde als plagen. Bij plagen zijn de leerlingen min of meer aan elkaar gewaagd. Het gedrag heeft iets uitnodigends; de ander mag iets terug doen, in een onschuldige sfeer. Het gaat om een wisselwerking die door geen van beide partijen als bedreigend of echt vervelend wordt ervaren. Het betreft niet steeds dezelfde leerling.

Signalen van pestgedrag op school

Het specifieke van pesten ligt in het bedreigende en systematische karakter ervan. Voorbeelden, en tegelijk signalen, van pestgedrag zijn:

Pester:

- Altijd een bijnaam geven, nooit bij de eigen naam noemen.
- Roddels verspreiden, iemand een slechte naam bezorgen.
- Een klasgenoot altijd ergens de schuld van geven.
- Opmerkingen maken over iemands kleding.
- Een ander kind achterna blijven lopen of buiten de school opwachten.
- Een ander kind fysiek pijn doen.
- Iemand in de val laten lopen, de doorgang versperren.
- Spullen afpakken; dwingen om bezittingen af te geven.
- Een kind dwingen om bepaalde dingen te doen, bijvoorbeeld geld of snoep meenemen.
- Dreigen (“als je dat doorvertelt, zal ik je krijgen”).
- Herhaaldelijk belachelijk maken, uitlachen bij een verkeerd antwoord in de klas.

Gepeste:

- Mag niet meedoen bij spelletjes.
- Schoolprestaties gaan achteruit.
- Vermijdt de speelplaats of blijft dicht bij de leraar tijdens pauzes.
- Ziet er ongelukkig, gestrest of depressief uit.
- Klaagt over buikpijn en/of hoofdpijn.

Specifieke manieren van ‘cyberpesten’:

- E-mails versturen onder een valse naam.
- Versturen van enge filmpjes of foto’s.
- Nare berichten versturen via social media.
- Opnames maken met een camera.
- Uit een groepsapp zetten of niet toelaten.
- Nep-accounts aanmaken.

Rollen bij pesten

Wij onderscheiden vier rollen bij pesten:

Pester

Pesters lijken populair te zijn, maar ze dwingen hun populariteit af door te laten zien hoe sterk ze zijn of wat ze allemaal kunnen. Ze hebben feilloos in de gaten welke leerlingen gemakkelijk aan te pakken zijn. Het komt regelmatig voor dat een pester een kind is dat zelf slachtoffer is of was in een andere situatie. In het algemeen pesten meisjes minder openlijk dan jongens en vaak op een subtielere manier. Ze doen het met woorden, geniepige opmerkingen of door andere leerlingen buiten te sluiten. Fysiek geweld komt bij meisjes minder voor dan bij jongens. Pesters hebben op termijn vaak last van hun pestgedrag. Door

verkeerde en beperkte sociale vaardigheden hebben ze moeite om vriendschappen op te bouwen die niet zijn ingericht op basis van machtsverhoudingen.

Gepest kind
Het lukt leerlingen die gepest worden niet altijd om actie te ondernemen tegen hun pesters, en dat pikken de pesters op. Vaak zijn ze angstig en onzeker in een groep en ze durven weinig of niets te zeggen omdat ze bang zijn om uitgelachen te worden. Ze kunnen zich eenzaam voelen en hebben misschien geen vriendjes of vriendinnetjes op wie zij terug kunnen vallen.

Meelopers
Meelopers zijn niet altijd actief betrokken bij het pesten, maar sommigen doen incidenteel wel mee. Meelopers hebben soms de angst om zelf slachtoffer te worden. Het kan ook zijn dat meelopers stoer gedrag wel interessant vinden en denken dat ze mee kunnen liften op de populariteit van de pester. Vooral meisjes doen vaak mee met pesten om een vriendin te kunnen behouden.

De rest van de leerlingen
Er zijn ook leerlingen die niet merken dat er gepest wordt en anderen die het simpelweg niet willen weten en het negeren. Het pestgedrag kan ook invloed hebben op deze leerlingen.

Preventie op school: Kwink
Op De Elout werken wij met de methode Kwink voor sociaal-emotioneel leren (SEL). Eenmaal per week besteedt de groep hier aandacht aan, maar ook buiten deze lessen komen situaties voor waarin er teruggegrepen wordt naar het geleerde van Kwink.

Kwink:
- Voorkomt verstorend gedrag en pesten.
- Kent een groepsbrede, preventieve aanpak.
- Zorgt voor een sociaal veilige groep.
- Verhoogt de leeropbrengsten.
- Werkt met vijf bewezen gedragscompetenties.

Ook doet De Elout jaarlijks mee aan ‘De Week Tegen Pesten’.
Op school is er ook een vertrouwenspersoon aanwezig en een anti-pest coördinator, waarbij het kind, ouder(s)/verzorger(s) terecht kan voor een vertrouwelijk gesprek.

Aandachtspunten

Een belangrijk punt is dat het inschakelen van de leerkracht niet wordt gezien als klikken. Als een kind gepest wordt of als leerlingen onderling ruzie hebben en er zelf niet uitkomen, kunnen zij hulp vragen aan de leerkracht.

Een tweede punt is dat alle leerlingen de verantwoordelijkheid hebben om pestgedrag te melden bij de leerkracht. De leerlingen zijn immers samen verantwoordelijk voor een goede sfeer in de groep.

Als derde is het belangrijk dat de school en ouder(s)/verzorger(s) samen werken aan het probleem. Het is nadrukkelijk niet de bedoeling dat ouder(s)/verzorger(s) eigenhandig een probleem voor hun kind oplossen met de andere leerling(en).

Adviezen aan ouder(s)/verzorger(s)

Wij hebben een aantal adviezen op een rij gezet voor ouder(s)/verzorger(s). Zij kunnen het volgende doen om mee te helpen pestgedrag te voorkomen of te stoppen.

Ouder(s)/verzorger(s) van gepeste leerlingen

Het is belangrijk om de communicatie met uw kind open te houden en in gesprek te blijven met elkaar. Als er sprake is van pesten op school, bespreek dit dan met de leerkracht. Wij horen het ook graag als uw zoon of dochter op straat of ergens anders gepest wordt. Leerlingen die gepest worden hebben behoefte aan steun. Dit kan zijn in de vorm van positieve stimulering, een complimentje of een schouderklop. Hierdoor wordt het zelfrespect vergroot.

Ouder(s)/verzorger(s) van pesters

Ook hier geldt dat open communicatie belangrijk is. Probeer bijvoorbeeld in gesprek met uw kind te achterhalen wat zijn of haar drijfveren zijn en maak het kind gevoelig voor wat het anderen aandoet. Misschien kan het helpen om wat extra aandacht aan uw kind te besteden en tijd voor hem of haar te nemen. Benoem positieve dingen in het gedrag van uw kind. Maak ook duidelijk dat u het eens bent met de beslissingen van de school rond het pestgedrag.

Signalen van pestgedrag thuis

Signalen dat een leerlingen gepest wordt kunnen zijn:

- Komt thuis met kapotte spullen of kleren.
- Heeft blauwe plekken of schrammen.
- Neemt geen klasgenootjes mee.
- Is bang om naar school te gaan.
- Kiest een onlogische route van en naar school.
- Slaapt onrustig en heeft nare dromen.
- Overspannen en gestrest op zondagavond of aan het eind van een vakantie.

Signalen dat een leerling pest of meeloopt met een pester kunnen zijn:

Signalen van een leerling die pest:

- Lacht iemand uit of moedigt anderen aan om mee te lachen.
- Maakt regelmatig kleinerende of gemene opmerkingen over een andere leerling.
- Sluit een leerling bewust buiten.
- Verspreidt roddels of deelt kwetsende berichten/foto’s.
- Zoekt vaak de confrontatie met dezelfde leerling.
- Heeft zichtbaar plezier of statuswinst wanneer een ander zich ongemakkelijk voelt.
- Probeert anderen te overtuigen om een bepaalde leerling niet aardig te vinden.
- Gedraagt zich anders wanneer volwassenen erbij zijn.

Signalen van een meeloper kunnen zijn:

Een meeloper hoeft zelf niet de eerste aanzet te geven. Mogelijke signalen zijn:

- Lacht mee met de pester, ook als het slachtoffer zichtbaar ongemakkelijk is.
- Doet mee met buitensluiten of negeren.
- Geeft de pester aandacht, bijvoorbeeld door aan te moedigen of te filmen.
- Volgt de groep terwijl de leerling zelf misschien niet het initiatief neemt.
- Is bang om tegen de pester in te gaan of buitengesloten te worden.
- Zegt bijvoorbeeld: *“Ik deed alleen maar mee”* of *“Iedereen deed het.”*
- Verdedigt de pester of bagatelliseert het gedrag: *“Het was maar een grapje.”*
- Gedraagt zich in een groep anders dan wanneer hij/zij alleen is.

Stappenplan bij pesten op De Elout:

Stap 1: Eerste stap bij pestgedrag

- De leerkracht gaat in gesprek met de betrokken leerlingen.
- Wanneer er sprake is van pesten informeert de leerkracht ouder(s)/verzorger(s) van de betrokken leerlingen (persoonlijk of telefonisch).
- De leerkracht bespreekt het pestgedrag binnen de groep, waarbij het belang van een veilige en respectvolle omgeving wordt benadrukt.
- De leerkracht maakt afspraken met de betrokken leerlingen en deze afspraken worden schriftelijk vastgelegd.
- De leerkracht maakt een vervolgafspraak met de ouder(s)/verzorger(s).
- De leerkracht maakt een notitie aan in ParnasSys en noteert hierin de situatie en de gemaakte afspraken.
- De leerkracht informeert de intern begeleider en de directie.

Stap 2: Bij herhaling van het pestgedrag

- Als het pestgedrag doorgaat, worden de ouder(s)/verzorger(s) van de pester(s) telefonisch uitgenodigd voor een gesprek op school. Pester, diens ouder(s)/verzorger(s) en de leerkracht zijn hierbij aanwezig.
- Afspraken met de pester worden uitdrukkelijk besproken en vastgelegd, ook de gevolgen als de pester toch doorgaat (zie stap 3).
- De leerkracht noteert de afspraken en de inhoud van het gesprek in ParnasSys.
- Er wordt een plan van aanpak opgesteld, dat gericht is op de hele klas, de betreffende leerling of een groepje leerlingen.
- Het schoolteam wordt door de leerkracht op de hoogte gebracht.

Stap 3: Als het pesten niet stopt

Als het pesten doorgaat, werken de leerkracht en de directie samen om een plan van aanpak op te stellen en de vervolgstappen te bepalen.

- Er vindt opnieuw een gesprek plaats met de pester, diens ouder(s)/verzorger(s), de leerkracht en de directie.
- Mogelijk verwijzen wij door naar schoolmaatschappelijk werk, kindertherapie of een sociale-vaardigheidstraining voor de pester.
- De directie kan bijzondere maatregelen nemen, zoals de pester tijdelijk laten werken in een andere groep of een tijdelijke schorsing.
- De leerkracht noteert de uitkomsten van het gesprek in ParnasSys.

Overig:

- Na elke stap volgt er een terugkoppeling (persoonljik of telefonisch) aan de ouder(s)/verzorger(s) van de betrokken leerlingen.
- Bij strafbare feiten zal de directie de politie inschakelen.
- Afhankelijk van de ernst van de situatie, vindt er wekelijks, tweewekelijks of maandelijks een nagesprek plaats. Dit helpt opstapeling van problemen te voorkomen.